

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravištvu, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Domišljije.

—i—. Življenje človekovo je včasih tako pusto in suho, dogodjaji so osebnim željam jednega individua tako nasprotni, da se nevoljen obrača proč od prozajične in neugodne sedanje resničnosti, — proč v drug svet domišljije, kder si stvára z živo fantazijo nove, prekrasne, velikanske, sovražniku pogubonosne položaje, pri katerih pogledu mu srce vesolja trepeče in katere nese potem v prozajično življenje nazaj, ko se vzbudi iz prijetnih tacihsanaj, misleč, da je resnica, kar je videl v čarobnem svetu fantazije. Lepo je tako življenje, marsikomu se življenje baš zaradi tega družega njegovega lica vredno zdi, da je živi.

A v politiki je taka domišljija brez vrednosti, da čestokrat pogubljiva, ker faktorji, iz katerih izvirajo politični dogodki, se niso rodili v širnih neomejenih planjavah domišljije, ampak v ozkih mejah črne sebičnosti, ali — sicer malokedaj, vendar vedno v odločilnih trenutkih, — v navdušenem želenji, doseči oni konec, do katerega vedno hlepi državno življenje.

Zdi se, da se v sedanjem politično-kritičnem času Evrope marsikdo ziblje v zaznamovanem pogubljivem domišljanju. „Status quo amelioré“ magjarske politike nij družega, nego priljubljena fantastična podoba onega nenormalnega stanja magjarskih možjan. V isto vrsto politične vrednosti se mora staviti krasna slika, — katero si je bil pri Mohamedovem

grobu naročil turški veliki vezir — slika, predstavljajoča zeleni turban proroka na glavi zdvijanega baši-bozuka v srbskih tvrdnjavah, rožljajočega ponosno z zlatimi cekini vojnega odškodovanja in bliščečega se v svitu garancije evropskih velevlasti, da Jugoslavi ne bodo po tej vojni nikoli več skusili otresti se azijskega tigra. Ne more se više centi niti dete evropske diplomacije — razen ruske, — dete, pri čegar porodu sta babično opravilo opravljala turške divjosti rodno srce evropskih kristijanskih državnikov in njihovo uže po sedanjih dogodkih osmešeno čutje vsegamogočnosti, dete, katero so krstili: neuspeh niti jugoslovanskega niti turškega zmaganja.

Zadržavati razvitek iz dolzega robstva se vspenjajočega Slovanstva je načelo zapadno-evropske politike. Ker temu načelu dejanski položaj nij po vsem ugoden, zateka se v pribežališče domišljije, in čini po migljaju podob, ki si jih je stvarila v sebičnosti in neusmiljenosti. Naj bode. Kri, ki je tekla in teče na jugoslovanskem bojišču, bode vzlic onemu načelu rodila maščevalcev mnogobrojnih v prihodnje, ako bi sedaj za trenutek tudi „razumno“ diplomatsko delovanje prisililo zemljo, da jo popije brez vidljivega momentanega vspela za Slovanstvo.

Rimsko paganstvo je zatiralo krščanstvo zastonj, inkvizicija nij imela vspela proti svobodnemu mišljenju, — narobe, oboje se je pod krutostjo nasprotnika še bolj razvelo. Čim neusmiljenejši se bode pritiskal Slovan pod turški meč, tem bolj bode on zbral svoje

moči, da vsak udarec parira. Domišljije njegovih krutih sovražnikov se morajo izkazati kot pene — seveda krvavo-rudeče, brez stalnega vpliva na razvitek v orijentu. Nevarno je vtikati roko v vrelo vodo, da bi se kipenje zadržalo, še železna rena pade raz posodo.

Še bolj nevarno je, s fantastičnimi razlogi, zoper katere priča zgodovina človeštva, in z delovanjem po onih razlogih zavirati tek dejanj, ki izvirajo iz neusmiljeno razdražene krvi celega naroda, bodi-si po podpiranju sovražnika, bodi si po zaviranju pomoči. Kajti celo tisti status quo amelioré, katerega pa angličanska vlada še ne mara ne, bi ne bil družega, nego varanje celega naroda za njegovo prihodnost. Osmanov meč ne bode Slovanu nikdar dal živeti, dokler ga bode dosegel, zato se bode poslednji skušal mu vedno odtezati, dokler bode živel.

Boljše bi bilo prej, nego pozneje, ker veliko življenj bi se prihranilo, veliko za miren razvitek Evrope pridobilo, če se ne odlašalo odločenje, kdo bode živel na balkanskem poluotoku, ali Slovan ali Azijat, ko odločenje mora biti. Nij res, ako neslovanska Evropa pravi, da je miruželjna, ob enem pa Slovanstvu ne mara pripustiti svobode, ko dobro vé, da če sedaj zatrt, bode roko železom oboroženo, za malo časa zopet stegnil po njej, kakor bi to storil vsak drug narod, ki ima v sebi čast in moč življenja. Domišljije evropskih diplomatov zoper to nemajo leka, naj si predstavljajo še tako živobarvene slike gospodstvu nad Slovani.

Listek.

Pomladanski valovi.

(Roman, spisal Ivan Turgenev; poslovenil dr. Maks Samec.)

XXXVI.

(Dalje.)

Sanin začne razlagati zopet svojo reč t. j. popisovati v drugokrat svoje imenje, ne ozi-raje se na krasote prirode — in se zdaj pa zdaj ozre na Polozova, da bi mu potrdil navedena fakta in številke. Polozov pa je v jed-ner le hrkal, migal z glavo — odobravavno ali — neodobravavno — tega sam vrug nij mogel vedeti. Sicer pa Marija Nikolajevna nij potrebovala njegovega pritrdjevanja. Kazala je take trgovinske in administrativne sposobnosti, da se je bilo le čuditi. Vsa bližnja posestva so jej bila dobro znana, izpraševala je o vsem na tanjko, vsaka njena beseda je pravo zadela do zadnje pičice. Sanin nij pričakoval jed-nacega eksamina: na to nij bil pripravljen. In trajal je ta eksamen celo poldruugo uro. Sanin je prestal vsa občutja obtoženca, sedečega na ozkej klopi pred strogim in bistroumnim sod-

nikom. „Da, to je zaslišanje!“ šepeta sam pri sebi. Marija Nikolajevna se je ves čas posmejevala in norčevala: od tega nij bilo Saninu lajše, ko se je celo v teku „zaslišanja“ pokazalo, da nij popolnem razumel pomen be-sedij: „zapaška“ (za razoranje namenjen del celine) in „peredel“ (nova razdelitev) — ga je oblihl pot po lici . . .

— „Nu, dobro, „sklene konečno Marija Nikolajevna. Jaz poznam dobro vaše imenje . . . ne manj ko vas. Koliko terjate za dušo?“ (Tačas se je cena imenij na Ruskem opredeljevala po dušah.)

— „Da . . . jaz mislim . . . manj kakor pet sto rubljev ne morem vzeti —“ spregovori s trudom Sanin. (O Pantaleone, Pantaleone, kde si? Tu bi ti zopet moral vsklik-niti: Barbari!)

Marija Nikolajevna vzdigne oči proti nebu, kakor da bi kaj prevdarjala.

— „Kaj?“ spregovori zopet. „Ta cena se mi ne zdi razžaljiva. Pa jaz sem si izgo-vorila dva dnij premisleka — in vi me torej morate čakati do jutre. Mislim, da se bomo zjediniili — in potem mi bote povedali, koliko vam je treba zadatka. Zdaj pa basta cosil“

dostavi ona, opazivši, da je hotel Sanin še nekaj povedati. „Dovolj smo se zanimali s zaničevano kovino . . . à demain les affaires! Veste kaj: zdaj vas odpustim, (ona pogleda na postekleninaste urice, ki je imela zataknene za pas) . . . do treh . . . Treba vam, da si malo oddahnete. Pojdite, poigrajte „v ruletko.“

— „Jaz ne igram nikdar hazardnih iger,“ odgovori Sanin.

— „Zares? Da, vi ste popolnost. Sicer pa tudi jaz ne igram. Neumno je metati denar na veter. Pa pojdite v igralno dvorano in študirajte fizijonomije. Jako zanimivo je opa-zovati jih! Tam je starka z brado — čudo! Naš knez je tudi tam — tudi dobro. Veličastna figura, nos orlov; kadar stavi tolar, se pod brez-rokavnikom vkradoma prekriža. Čitajte časopise, guljajte, z jedno besedo, delajte kar hočete . . . Ob treh pa vas pričakujem . . . de pied ferme. Treba bo denes ranje obedovati. Gle-dišče se pri teh smešnih Nemcih začne uže ob polu sedmih.“ Ona mu poda roko. „Sans rancune, n' est-ce pas?“

— „Odpustite, Marija Nikolajevna, zakaj bi vas dražil?“ — „Zato ker sem vas mučila. Potrpajte, jaz vas še nijsem tak —“ pristavi

Grof Anton Auersperg †

Iz Gradca nam dohaja vest, da je 12. t. m. umrl tam grof Anton Auersperg. Pokojnik je bil politikar, v parlamentu in v knjigi, zatorej gre na tem mestu izpregovoriti o njem besedo. On je za nas Slovence tem več zanimanja vredna prikazen, ker je mej nami rojen bil in — (mi se držimo pri političnih in sploh v javnosti delujočih možeh pravila: de mortuis nil nisi vera) — ker je bil hud protivnik našega slovensko-narodnjega političnega delovanja, posebno v onem času, ko je bil še ud kranjskega deželnega zbora in je organizoval in vodil vselej volitve velicega posestva in protivne nam stranke kakor tudi v vseh zadevah prvo besedo imel v krogih nemškutarske stranke; v onem času, ko je porogljivo v ljubljanskem deželnem zboru vrgel nam Slovincem znano zaničevanje, da vso našo literaturo v robcu pod pázuho odnesti more, ergo naj se ponemčimo.

Vendar smrt vse dolgove poplačuje, pravi britanski največji dramatik, zatorej naj bodo plačani i ti mej našim malim narodom in tem umrlim politikom, — naj v miru počiva! To tem lažje rečemo Slovenci, ker se imamo možu tudi za nekaj lepega in velicega zahvaliti. Ne pozabimo namreč, da je on prestavil na nemški jezik narodne pesni naše in tako v širnejši svet nesel vest, da živi i tu pri nas narodič, sicer res mal in neznaten ali jak po duhu in zdravega srca.

Mej Nemci in mej onimi, ki so se ali bi se radi ponemčili, bode gotovo te dni žalovanje po umrlem. Časniki nemške stranke in nemškutarske bodo te dni polni slavnih mrtvopisov, da si se jim je komaj pero osušilo, s katerim so stoprav pred nekaj meseci slavje pisali istemu, a še živčemu, možu in pesniku ob priliki njegove godne sedemdesetletnice.

In prav imajo se svojega stališča ustavoverci in Nemci, ako žalujejo po svojem Anastaziji Grünu. Kajti če je prav res, da on kot pesnik nij velik, da bi mnogo njegove verzificirane politične lepe fraze v drugem času niti prodrlo ne bilo, vendar je to gotovo, da je baš v času absolutizma njegova beseda „svoboda!“ jako odmevala v avstrijskem nem-

štvu in motil bi sam sebe, kdor bi jej ves vpliv tajil.

Mi neneemški Avstrijci moramo samo obžalovati, da je Auersperg v ustavnem življenju kasneje pokazal, da njegovo klicanje po svobodi je veljalo le bolj za Nemce v Avstriji, ne pa za vse narode. Ko bi to drugače bilo, glasil bi se tudi odmev iz naših vrst ob njegovem odstopu s tega težavnega polja borbe narodov za svobodo in omiko, katero mi in vsi odkritosrčni narodi moremo imeti in razumeti le na narodnej podlogi.

Jugoslovansko bojišče.

Oficijalni telegram iz Belgrada 12. sept. poroča: Turki so včeraj poskušali s silo prebroditi z levega na desni breg Morave, a po poldrugo uro trajajočem boji so bili povsod nazaj vrženi.

Rusov še vedno prihaja v Srbijo dan na dan na stotine. Zdaj se uže snuje legija kozakov, ki baje uže šteje 200 mož. Poveljnik jej bode Rus Blaskijevič. Črna laž je poročilo nemških listov, da se Rusi v Srbiji slabo sprejemajo.

Vojni minister srbski vse priprave dela za vojno črez zimo. Delajo se na vse brzo gorki plašči. — Kanoni se lijo, patroni se delajo noč in dan.

Govori se, da bode na Drini Alimpić odstavljen in v generalštab prevzet, na njegovo mesto pa pride dosedanji vojni minister.

Knez baje odpotuje v Deligrad k južnej armadi.

Iz Črnogore nij nič zanesljivega. Turki vir poroča, da 2500 Črnogorcev brez uspeha napalo Muktarja in da je Derviš-paša zopet v Črnogoro prišel in Damilov grad na meji zažgal. Ali to je jako neverjetno, ker iz „N Fr. Pr.“ izhaja, katera se je od početka vstanka uže tisočkrat zlagala. Turki bodo sigurno le krvave glave od Črnogore proč nesli.

Zoper „N. Fr. Presse“

piše dunajsk vojašk list „Wehr-Zeitung“, organ avstrijskih oficirjev, članek, v katerem tako-le razpravlja:

„Na meji mnogojezične Avstrije pokne vstane. Krščanski prebivalci Hercegovine,

Bosne in Bulgarije poprimejo za orožje, katero jim stoletno robstvo usiljuje v roko. Uže od davnih časov so morali biti néme priče, ko jim je zatiralec zasmehoval vero, pljuval jim na oltarje, oskrunjeval jim žene in hčere, z znojem pognojili sad kradel jim s polja, sežigal jim hiše, ter jim zmirom pretel z groznim umorom. Vajeni so bili, da so jih begi topli kakor stekle pse ter jih neusmiljeno odirali; vsak mohamedanec jih je smel mučiti kot „neverne svinje“. A kadar je grenka čaša za kapljo prepolna, se polije črez rob. Vera, čast in imetek — vse je uže prej krutemu vladarju zapalo — naposled terja celo goli život. Zadnje krušno skorjo vzame bedniku, da bi kakor pes poginil na cesti — sedaj tekar zgrabi turški kristijan svoj handžar, ne da bi napadal, samo rešiti hoče sebi in svojim goli život, ob enem zakliče na pomoč preko mej stanujoče brate, jednake po veroizpovedi, mogočnike zemeljske, ki dajo iste pravice židom, krščanom in Turkom.

Ne vemo sicer, ker nemamo pri roci nijedne statistike, koliko imamo v Avstriji Turkov, razven onih, ki so v službi pri „Neue Freie Presse“ — a mislimo vendar, da jih je vrlo malo. A na milijone živi v avstrijskih deželah bratov po narodnosti in veroizpovedbi, sličnih s „krščanskimi psi“, ki jih pobijajo v severoturških deželah „verniki“. Kaj bi bilo naravnejega, kakor, da se posebno avstrijski „svetovni list“ potegne za pravice ubozih pregnanikov?

To se pak nij niti najmanje zgodilo. Vsi drugi časniki so čutili svoj naravni nagon ter branili se svojim glasom pravico vsašem — a „svetovni list“ se je kakor obseden grozil nad nesramnostjo Hercegovincev in Bošnjakov, kateri se upirajo mehku turškemu vladanju. Temu listu jelo se je skoro vse čuditi. Toda, najhujše se je še le pozneje razvijalo.

Obupni boj krščanov v Hercegovini je brzo vzbudil pozornost vseh vlad, narodov in časnikov. Prvi so se začeli bati, da bode dolej zanetena iskrica napravila svetoven požar, drugi so jeli pretresavati „orijentalno vprašanje“, ter se razkrojili v politične stranke; a listom je bil všeč bogati „materijal“, ki ga

ona mizgetaje z očesi — in vse jamice se jej na mah pokažejo na zarudelem lici — „Da se zopet vidimo!“

Sanin se pokloni in otide. Veseli smeh se zasliši za njim — in v zrcalu, mimo katerega je šel ta trenutek, se je videl sledeči prizor: Marija Nikolajevna je potegnila svojemu možu njegovo fesko črez oči, on pa se je brezsilno branil z obema rokama.

XXXVII.

O, kako globoko in radostno je vzdihnil Sanin, ko se je čutil samega v sobi! Zares: Marija Nikolajevna mu je resnico povedala — da mu je treba oddahnuti si, od vseh teh spoznanj, objasnenj, razgovorov, od tega sopara, ki se mu je nabral v glavo, v dušo — od tega neuganjivega neželenega zblizanja s žensko, popolnem mu tujo! In kedar bode vsega tega konec? Bilo mu je, kakor drugi dan potem, ko je izpoznal, da ga Ema ljubi, ko je postal njen ženin! To je svetotatstvo! Tisučkrat je prosil v mislih odpuščanja svoje čiste pravedne golobice — akoravno se nij sam v ničem tožiti imel. Tisučkrat je poljubil dani mu križec. Da bi ne imel upanja, skoro

in vspešno skončati svoje opravilo, zarad katerega se je pripeljal v Frankobrod — nemu doma bi se bil podal od tod, nazaj — v mili Frankobrod, v ta dragi zdaj rojstveni kraj, k njej, k preljubljenim njenim nogam . . . Ali zdaj se ne da drugače storiti. Kelih bode moral izpiti do dna, obleči se, iti na kosilo — in od tod v gledišče . . . Da bi ga le jutre skoro odpustila!

Še jedno ga je vznemirjalo, srdilo: on je z ljubeznijo, z usmiljenjem, s hvaležnim vshitenjem mislil o Emi, o življenji ž njo vdvoje, o sreči, katera ga čaka v prihodnosti — in mej tem pa je ta čudna ženska, ta gospa Polozova neodstopno plavala . . . ne! ne plavala — stala, stala (Sanin se izrazi s osebnim zloradstvom), stala pred njegovimi očmi in on se nji mogel znebiti njenega obraza, nij mogel ne slišati njenega glasu, ne pozabiti njenih besedij — nij mogel ne občutiti njenega osebnega, tanjkega, svežega in prerinljivega, kakor vonj žoltih lilij dišečega duha, ki je vel z njenih oblek. Ta baroninja se javno šali ž njim in se mu približuje na vsak mogoči način . . . Čemu to? Kaj jej je tega treba?

Ali nij to pohotnost omehkužene, bogate

— in skoro da ne beznравstvene ženske? In ta mož?! Kako bitje je to? Kakšne so njegove razmere k-njej? In zakaj se vsiljujejo taka vprašanja njemu v glavo, Saninu, ki nema osebno nič do Polozova niti do njegove soproge? Kako, da ne more prognati njenega obraza celo tedaj, kadar se v vso dušo obrača k drugemu, svetlemu in jasnemu kakor božji dan? Kako se smejo — skozi te, skoro božanske črte — bliščeti le-te? In one ne bliščijo samo — one se drzostno smehljajo. Te modre, roparske oči, te jamice na lici, ti kočji lasje — ali je vse to prilepljeno na njega, da ne more vsega tega odtresti se, odvreči od sebe?

Bedarija! Bedarija! jutre bode vse to minulo brez sledu . . .

Ali ga bo pa uže jutre odpustila?

Da . . . vsa ta vprašanja si je sam stavil Sanin — čas se je uže bližal tretjej uri. Sanin obleče črn frak in nekoliko po parku poguljavši, se odpravi k Polozovim.

Pri njih je našel v gostih tajnika nemškega poslanstva, dolzega, dolzega, plavega človeka s konjskim profilom in prečko ozadaj

Jim je ta vstanek obečal; vsa trojica pak je bila složna v tem, da si borilci morajo pridobiti svojih pravic — sama „N. Fr. Presse“ se je vrinila mej turška kardela, ter je se svojo gorjačo priganjala uničiti upornike.

Zagledal je svet berlinski memorandum. Vsakdo je upal, da ga radostno sprejmo vse velevlasti, ker le tako bi mogle ustaviti potoke prelite krvi, pridobiti se svojo moralčno pretežnostjo stiskanem narodom njihova prava, ter ob enem odstraniti nevarnost svetovne vojske. To je pričakoval ves svet — le „N. Fr. Presse“ ne. Strašno je divjal ta list proti Italiji, s pestmi žugal Franciji, in vijoč z rokami prosil Angleške, naj se ne pridruži — in ko je počil glas, da je ta proti berlinskemu memorandumu uložila svoj veto, obradovala je „N. Fr. Presse“ jedina to kolosalno bedastočo Angležev. — Ves drugi svet je izpoznal, da je baš sedaj Angleška zavozila kola orijentalnega vprašanja v največje blato, ter tako uničila zadnjo nadejo, da se obustave daljne nesrečne komplikacije.

Kar se spustita v boj — to je bilo uže prej očito — Srbska in Črnogora, in to navzlic protestom „N. Fr. Presse“, kateri se je nemogoča videla takova drzovitost teh „buntovnikov“. Čuditi se moramo v resnici velikej navdušenosti in požrtvovalnosti obeh narodov, ki sta slušajoč svojih knezov glas, hitela na pomoč težek jarem nosečim bratom in sovernikom, ki so zamán vso „civilizirano Evropo“ mol dovali pomoči ter obljubili, da položijo orožje in se klanjajo dalje turškim krvnikom, samo, da se velevlasti zavežejo biti varuhinje onih bornih reform, ki so jih v njih dežele uvesti želele — a vsemu pomirjevanju konec je storila odpala Anglija ter takó ukrepila Turčijo v njenem protivljenju in njenej preširnosti.

Naj si bi jima bila sreča mila, kakov drug dobiček bi si mogli nakloniti Srbija in Črnagora, razven tega, da osvobodite svoje brate? K večjemu, odvržete turško nadsilo (sucereniteto) in si priborite košček neplodnih zemljišč. Glavni nagib za boj, kateri nij obečal nikakovih dobrot, je bil dakle zelo nesebičen — želeli so se biti za to, za kar so

se nekoč bili v Schleswig-Holsteinu, da si je bil jarem, ki so ga morale nositi labske dežele, desetkrat laži od krutostij in nasilstev turških. Mnogi so Srbe in Črnogorce karali zaradi lehkomišelnosti svojega podvzetja; samo „N. Fr. Presse“ pak jih je še se petó becala ter Turke nagovarjala „drzne buntovnike“ pomanirati ter jih toliko mučiti, da se ne mogo na vse veke nigdar več upreti. Kajti po mislih „N. Fr. Presse“ stoji Turčija na vrhuncu vsej omiki in olik — srečni se morajo smatrati „srbski svinjski pastirji“ in „črnogorski koštrun-tatovi“, da bivajo v državi turške, v državi, ki je videla v treh mesecih na svojem carskem prestolu trojico vladarjev, katerih dva sta bila blazna, a kojih tretji drug, sedanji cesar, za najvernejšega svojega prijatelja ima necega mizarskega pomočnika, in za pametnejšega tovariša od sebe motri (v svojih otroških igratih) bedastega pti'a — papigo.

Da se spuste v beg ti „svinjski pastirji“ in „koštrun-tatovi“ takoj ko ugledajo prvi turški fez — nad tem „N. Fr. Presse“ nikakor nij dvomila. A baš tako nij poznala srd „N. Fr. Presse“ nijedne meje, ko so se v raznih bojih te šalobarde, ki jih je ona nazivala in razvpila za največje bojazljivce, bile z vrlo dobro urejeno (!) cesarsko vojsko uprav junaško hrabrostjo in toliko kratov turške nadmoči bile kos. Avstriji, svojej očevisi, ki je zaprla pristanišče v Kleku, grozila je, osvetiti se v svojem in Muhameda imeni, htela pak se je tudi maščevati nad vesvoljnim svetom, ki je želel, da se ne preliha nedolžna kri v potocih, fanatično osveto vseh k alahu vzdihujočih omikanih narodov klicala nad one, ki so zahtevali, da se bednikom ipak jedenkrat dajo prava, ki pristajo po natornih zakonih vsemu drugemu človeštvu. — Res človek bi se smijal tej urejeni blaznosti, da nij preveč žalostna!

Z nekovim cinizmom, ki na vsem svetu ne dobode para, nikal je „svetovni list“ turške krutosti, ki so jih od vseh strani jednako poročali, ali jih je samo za male prestopke vojniov smatral, ki se pak ne mogo pristevati v krivdo turškemu narodu. 30.000 Bulgarov so umorili Turki v nečloveških mukah

— glasilo se je prvo poročilo. In ko je odposlani angleški, torej turkoljubni, komisar dočel broj zaklanih Bulgarov na 15.000, a Turkov, ki so jih oni, braneč se, pobili, na 137 — zahteval je „svetovni list“ zadostitve Turkom, za ljudi, ki so pri obilnih skrunitbah bili ubiti, in rekel, da krivda vsa pripada Bulgarom samim in Rusiji, katera jih je — kakor misli „N. Fr. Presse“ — Turkom porinila pod nož.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. septembra.

Iz *Trsta* se piše „N. Fr. Pr.“ denunciacija ali ovadba, da tam živeči Grki delajo za upor na Kreti. Nemška Turkinja vpije uže po policiji.

V *Galiciji* se pri volilni agitaciji vidijo posamezne prikazni, ki značijo, da raste stranka tam, ki hoče državne poljske poslance siliti do skupnega dela s federalisti.

Vnanje države.

V *Belgradu* so praznovali jako slovesno 11. sept. god *ruskega carja*. Metropolit je maševal, knez in ministri so bili v cerkvi, celo mesto v zastavah! Litanije so se začele z besedami: „Bog poživi carja našega.“ Pri obedu pri ruskem konzulu je knez carju napil in naglašal večno hvaležnost Rusom.

Iz *Rusije* se piše pruskej „National-Zeitung“: „Še nikoli nij bila vojska bolj popularna, ruskemu narodu bolj priljubljena, kakor bi bila zdaj za jugoslovansko stvar.“

O *Srbiji* in Turčiji piše pruska „National-Zeitung“ tako-le: „Vsak dan Turčiji prazni žep, a jej ne daje izvorov, iz katerih bi novih vojakov dobila, Srbom pa vsak dan v obeh ozirih prinaša obilo hrano. Na drugej strani je v interesu Srbov, stvar zavlačevati, kakor dolgo se da, kakor so prej Hercegovinci in Bošnjaki storili. Pri tem samo Evropa trpi.“ List dalje razlaga, kako dan denes Angleži sami izpoznajo, da so oni vojsko naredili, ko nijso hoteli pristopiti berlinskemu memorandumu.

Angleške „Times“ pišejo o znanem govoru Gladstonovem in menijo, da se mora Anglija z Rusijo porazumeti, in če je treba, prvi korak k temu storiti. Sedanji trenotek je jako ugoden, da se popravi, kar so Angleži zagrešili, ko so berlinski memorandum zavrgli, t. j. odločili se od skupnega delovanja s treni carji.

— (tačas je bilo še tako v modi) — in ... o čudo? koga še? pl. Dönhofa, oficirja, s katerim je pred nekoliko dnevi dueliral. Nikakor nij doumeval si, srečati ga, posebno tukaj ne; on brezvoljno osupne ali ipak se ž njim razklanja.

— „Ali sta si znana?“ vpraša Marija Nikolajevna, katerej nij ubežalo Saninovo vznemirjenje.

— „Da ... imel sem uže čast,“ izpregovori Dönhof — in nagnivši se nekaj na stran proti Mariji Nikolajevni, pristavi na pol tiho in smehljaje: „Ta ... je vaš rojak ... Rus! ...“

— „Ne more biti!“ vsklikne ona tudi na pol glasno, pogrozi mu s prstom — in se jame poslavljati ž njim in tudi z dolzim sekretarjem, ki je bil po vsih znamenjih soditi, smrtno vanjo zaljubljen; odprl je usta vsakokrat, kadar je na njo pogledal. Dönhof se precej odpravi z ljubeznjivo pokornostjo, kakor prijatelj rodovine, ki uže iz pol besede razume kar se od njega zahteva; sekretar se gizdavo osukne in Marija Nikolajevna ga pelja iz sobe brez vsakih ceremonij.

— „Pojdite k vašej vladarici,“ mu reče ona (tačas je živela v Wiesbadenu neka prin-

cipesa di Monaco, ki je bila podobna malovrednej loretki) — zakaj bi sedeli pri takšnej plebejki, kakor sem jaz?“

— „Odpustite, gospa,“ uverja nesrečni sekretar — „vse principese na svetu ...“

Ali Marija Nikolajevna je bila neusmiljena — in sekretar je otišel se svojo prečko.

Marija Nikolajevna je priredila ta dan vse k svojemu „avantage“ (pridu), kakor so govorile naše ženske. Na njej je bila svilnata rozava obleka, z rokavi à la Fontanges — in velik brilijant v vsakem ušesu.

Ona se vsede k Saninu, začne govoriti o Parizu, kamor se je pripravljala na pot čez nekoliko dnij, o tem, kako so jej Nemci zoperni, kako so glupi, kadar modrujejo in precej zopet pametni, kadar so izuma; — za tem ga vpraša kakor nalašč, ali je res, da se je z oficirjem, ki je ravno zdaj tukaj sedel, pred nekaj dnevi bil se za neko damo?

— „Vam je uže znano?“ pomrmlija izumljeni Sanin.

— „Zemlja je sluha polna, Dimitrij Pavlovič; sicer pa tudi vem, da ste bili vi nedolžni — in vedli se kot junak. Povejte, je bila ta dama vaša nevesta?“

Sanin zgrbanči z lahka svoje obrvi ...

— „Nu, saj nečem dalje ...“ izpregovori kmalu zopet Marija Nikolajevna. Vam je to neprijetno, odpustite mi, nečem vas več nadleževati! Ne srdite se!“ Polozov se prijavi pri vratih s časopisom v roki. — „Kaj pa ti? ali je uže obed gotov?“

— „Obed bo kmalu gotov; glej, kaj sem čital v „Sěvernoj pčelě“ ... Knez Gromoboj je umrl.“

Marija Nikolajevna vzdigne glavo.

— „A! Naj mu bode nebesko kraljestvo! Vsako leto mi je,“ reče ona k Saninu obrnena, „v februarju na moj rojstveni dan po vseh sobah uredil kamelije. Zatorej pa nij živeti po zimi v Petrogradu. Ali je uže imel 70 let?“

— „Imel. V časopisu popisujejo njegov pogreb. Celi dvor se ga je udeleževal. Za ta slučaj je zložil knez Kovriškin pesen.“

— „Nu in čudno.“

— „Hočeš, da ti je prečitam. Knez ga imenuje moža „sověta“.

— „Ne, nečem. Kako je on bil mož „sověta“? On je čisto prosto bil mož Tatjane Jurjevne. Pojdimo obedovat. Živo misli na živo. Dimitrij Pavlovič, vašo roko.

(Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Hvaležnost.) Bivši minister Hohenwart je v Ljubljano poslal in pri vladnej „Laib. Ztg.“ nastavljal nekovega nesposobnega Fr. Müllerja, ki je bil prej samo „anoncensammler“. Res je hvalil Hohenwartovo vlado tačas v „Laib. Ztg.“ A kako denes piše o istem Hohenwartu, glej bedasti članek: „Hochverrätter neuester Sorte“ v števil. 207 „Laib. Tagbl.“

— (V Ptuj) je prišel za sodnijskega adjunkta g. Ferjančič, Slovenec.

— (Iz Postojne) so včeraj vojaki začeli odhajati.

— (Rojanska čitalnica), katera je nameravala 17. t. m. besedo napraviti v prid pogorelcem Logatčanom, jo je zaradi zadržkov odložila na 8. oktobra; v nedeljo pa čitalnica napravi: igro, tombolo in petje, in uljudno vabi odbor vse č. ude.

— (Iz Celja) se piše, da bode tam pred porotniki imel se zagovarjati neki baron Anton v. Schweiger, ker je v Banjaluki v Bosni z goljufivimi obeti 800 pijastrov na posodbo vzel. Schweigerji so bili nekdanj veljavni aristokrati na Kranjskem.

— (Milodari za pribegle in ranjene Hercegovince in Bošnjake in za srbske ranjenike.) [XXXIII. izkaz.] Gosp. J. Dolinar, v Trstu, nabral 10 gld. Gsp. J. Vrtnik, v Ormužu, nabral v veselej družbi 8 gld., Gospd. Marija Malinškova, v Tacni, nabrala 5 gld. 80 kr. potem povoje in šarpije. — Iz Vrhnike: gg. Ig. Javornik 1 gld., Jože Nagode 1 gld., Štefan Rudolf 10 kr., J. Bazoza 10 kr., Matija Ogrin 10 kr., Jan. Hafner 15 kr., Jakob Košir 50 kr., Primožič 30 kr., Jos. Cankar 50 kr., Oznanjeslav 50 kr., J. Cukele 30 kr., J. K. 50 kr., E. V. 40 kr., J. U. 30 kr.

Prejšnji izkazi 4355 gl. 94 kr. 1000 frankov v zlatu in 4 srebrne dvajsetice, skupaj tedaj 4385 gl. 69 kr. 1000 frankov v zlatu in 4 srebrne dvajsetice.

Odbor naznanja, da je uže odposlal več zavojev šarpij ter se prisrčno zahvaljuje za poslane in prosi še novih milodarov. Obrača se še s posebno prošnjo do vas milosrčnih Slovencev, da pripravljate in nabirate šarpije (cufanja), raznovrstnih platnenih cunj, robcev, sploh platnenega blaga itd. Nabrane stvari naj se pošiljajo ali naravnost v Belgrad „društvu rubečega križa“ („crvenoga krsta“) ali našemu odboru za podporo pribeglih in ranjenih Jugoslovancev, ki bode stvari poslal na pravo mesto. J. N. Horak, Vaso Petričič, predsednik. denarničar.

Izpred sodišča.

V Ljubljani, 12. sept. [Izv. poroč.]

Gospod France Müller, urednik „Laib. Tagblatta“, se je bil pred okrajno sodnijo 4. septembra t. l. pismeno zavezal, da bode „popravek“ gosp. prof. Šukljeja, ki odbija znane napade imenovanega glasila nemškutarke stranke o priliki predloga deželnega zbora za deželni šolski svet, nespremenjen natisnil na onem mestu, kder je oponašal prof. Šukljeja „cynische Frechheit“.

Ali namesto nespremenjenega „popravka“ izšlo je par dnij pozneje na zadnji strani „Laib. Tagbl.“ korumpirano „pismo“ „zur aufklärung“, katero je ne gledé gramatikalnih napak, kazalo jasno tendenco vzeti celemu

popravljanju vso moč in ostrost. Prof. Šuklje nij hotel prezirati te tendencioznosti, nego je vložil tožbo proti uredniku Francu Müllerju, katera se je obravnavala 9. t. m. pred okrajno sodnijo pri samo-sodniku g. Čučku. Zatoženec se je obnašal početkom jako nonšalantno, in se izgovarjal, da je le vsled pritiska od strani sodnije podpisal ono prvo obljubo, ter žugal, da se tudi drugod še lahko pravica najde.

Sodnik: Prosim, g. perovodja, zapišite v zapisnik, da zatoženec sodniji žuga.

Zatoženec: Jaz ne žugam; pa moja dva pravna konzumenta sta mi dejala tako.

Sodnik: Zakaj ste spremenili cel popravek?

Zatoženec: Ker sta mi moja dva pravna konzumenta rekla, da to nij „popravek“, nego „pismo“.

Sodnik: Zakaj niste svojih pravnih konzulentov soboj pripeljali? Tukaj je mesto za nju, da zastopata stranke.

Zatoženec: Jaz nijsem stranka; protestiram zoper to.

Sodnik: Prav, Vi niste stranka, temuč zatoženec.

Zatoženec: Pa moja dva pravna konzumenta sta mi rekla, da imam prav, ker je to vse le „lokalnotiz“.

Sodnik: To nij nič „lokalnotiz“, tu gre za postavo; in konzulent je le konzulent; ako sta pa dva konzumenta, sta pa dva. Soboj pa niste nobenega pripeljali, torej nas tudi ne brigata.

Občinstvo je bilo jako radovedno na glasovita „rechtskonsumenta“, in zastavica je bila stoprav rešena, ko je tožnik prof. Šuklje v svojem govoru omenil, da se je pri njegovej privatnej obravnavi zaradi tega popravka skliceval zatoženec tudi na „konzulente“, ter dejal, da sta to: doktorja Schaffer in Schrey!! Torej vendar dva jurista! Zakaj sta ga pa bila sedaj tako na suhem pustila, tega zatoženec nij povedal.

Naposled je postal zatoženec jako redkobeseden in klavern, in ko ga je po predlogu g. dr. Mošéta, zastopnika tožnikov, obsodil sodnik po §. 19. t. p., da mora prijaviti še jedenkrat nespremenjen popravek, sicer mu bode list vstavljen in po vrhu še po §. 21. t. p. na kazni 5 gold., ali 24 ur zapora in vse stroške, govoril je še jedenkrat o prizivu ali „berufung“. Ko je pa izvedel, da tudi pritožba nema suspenzivne moči, dejal je resignirano: „Do is holt schod zu berufen!“ Težko

je bilo moža podučiti, da pred sodiščem ne gre govoriti „de lege ferenda“.

Razne vesti.

* (Odškodnine) je, kakor poroča „Reichsanzeiger“, dala Turčija vdovi umornjenega nemškega konzula Abbot-a 300.000 frank.

* (Žita na Francoskem) so se v 42 okrajih dobro obnesla, v 39. srednje in v 5. slabo.

* (Pogorelo) je v Galiciji mesto Bursztyn; škoda iznaša nad pol milijona.

Tržnice.

12. septembra:

svetop: Delago iz Maribora. — Princ Hugo Windischgrätz iz Štajerskega. — Vedova iz Trsta. — pl. Pilat iz Benetk.

Pri stonu: Traml iz Solnograda. — Kazaroli iz Maribora. — Lenasi iz Gorice. — Sterzelba iz Celovca. — Stenovic iz Zagorja. — Ulčar iz Gorenjskega. — Hoffer iz Dunaja. — Maršal iz Trsta. — Vukonič iz Zadra. — pl. Ladevec iz Gradca. — pl. Hoffer iz Logatec. — Vakonič iz Litije. — Toman iz Gorenjskega.

Pri stonu: Karer iz Maribora. — Andrich iz Trsta. — Schrampf iz Dunaja. — pl. Steinbüchel iz Trsta. — Blacher iz Gradca. — einkhofer iz Dunaja. — Kraus iz Trsta. — Schreier iz Dunaja. — Marinovič iz Eske. — Farber iz Dunaja. — Grubisich iz Reke. — Kopman iz Dunaja.

Pri mestu Ljubljana: Linder iz Trsta. — Hrvat iz Dravlj. — Han iz Divače.

Pri bavarskem dvoru: Paul iz Vinkoeve. — Kavčič iz Loke.

Tržne cene

v Ljubljani 13. septembra t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 45 kr.; — reš 6 gld. 50 kr.; — ječmen 4 gld. 71 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; ajda 6 gld. 10 kr.; — pros 4 gld. 71 kr.; — kuzuza 5 gold. 40 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 60 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh tršen — gld. 66 kr.; — špeh povojen — gld. 75 kr.; jajce po 2½ kr.; — mleka liter 8 kr.; govednine kilogram 50 kr.; — teletnine 48 kr.; — svinjsko meso 56 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 62 kr.; — slame 3 gold. 15 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 8 gold. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borza 13. septembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	86 g d. 50 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69 . 50
1860 drž. posojilo	112 . —
Akcije narodne banke	860 . —
Kreditne akcije	147 . 40
London	121 . 70
Napol.	9 . 72½
C. k. cekini	5 . 83½
Srebro	101 . 75

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

izdeljuje **Gabriel Piccoli**, lekar na dunajske cesti v Ljubljani. Tudi najboljši in najcenejši pripomoček za čiščenje ust.
1 škatljica zobnega praška . . . 40 kr.
1 steklenica ustne vode . . . 60 kr.
(53—23)

Roditelji! Oskrbniki!

Pri meni podpisanim dobite vsake velikosti in mere

obleke za dijake.

Tudi raznotere

obleke za otroke

prodajem jako v ceno.

M. Neumann,

v Ljubljani, v Lukman-ovej hiši.

(280—2)